

Ändring av förordning om ankomst- och avgångstider vid flygplatser (slotsförordningen)

Infrastrukturdepartementet

2021-01-19

Dokumentbeteckning

COM (2020) 818

Förslag till Europaparlamentet och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEC) 95/93 vad gäller tillfälliga lättnader från reglerna om utnyttjande av ankomst- och avgångstider vid flygplatser i gemenskapen på grund av covid-19-pandemin

Sammanfattning

Flygbolag måste nyttja minst 80 % av tilldelade ankomst- och avgångstider (slottider) för att dessa ska kunna behållas till nästa motsvarande trafiksäsong. Mot bakgrund av de följder som utbredningen av Coronaviruset fått med dramatisk trafiknedgång har flygbolagen inte möjlighet att använda sina slottider och skulle därmed riskera att förlora dem om ingen förändring av förordning (EEG) nr 95/93 görs. Mot bakgrund av detta antogs en tillfällig ändring av slotsförordningen (förordning (EU) 2020/459) under våren 2020. Ändringen medgav undantag för 80 %-regeln för tiden 1 mars – 24 oktober 2020. Medelst delegerad akt har kommissionen förlängt tidsperioden för undantaget till att gälla vinterperioden 20/21 dvs till och med den 27 mars 2021.

Det nu aktuella förslaget om tillfällig lättnad från slots-reglerna på flygplatser inom EU med anledning av COVID-19-pandemin presenterades den 16 december 2020 och innebär en stegvis återgång till de ordinarie reglerna för slottider.

Förslaget innebär att en 40 % regel med tillhörande villkor ska tillämpas i stället för den ordinarie 80 %-regeln under perioden 28 mars till och med 30 oktober 2021.

Regeringen ställer sig överlag positivt till förslaget. Konsekvenserna av Covid-19-pandemin innebär en osäkerhet i trafiknivåer och motiverar en tillfällig ändring av de ordinarie reglerna om fördelning av slots. Regeringen verkar för en tillfällig ändring som tar hänsyn till den exceptionella period som luftfarten befinner sig i med anledning av Covid-19-pandemin.

2020/21:FPM69

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Fördelningen av ankomst- och avgångstider (slots) vid flygplatser inom EU regleras genom rådets förordning (EEG) nr 95/93 av den 18 januari 1993 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser. Förordningen syftar till att kapaciteten vid flygplatser inom EU ska nyttjas effektivt.

Flygbolag måste nyttja minst 80 % av tilldelade ankomst- och avgångstider (slottider) för att dessa ska kunna behållas till nästa motsvarande trafiksäsong. Mot bakgrund av de följder som utbredningen av Corona-viruset fått med dramatisk trafiknedgång har flygbolagen inte möjlighet att använda sina slottider och skulle därmed riskera att förlora dem om ingen förändring av förordning (EEG) nr 95/93 görs. Mot bakgrund av detta antogs en tillfällig ändring av slotsförordningen under våren 2020. Ändringen (förordning (EU) 2020/459) medgav undantag för 80 %-regeln för tiden 1 mars – 24 oktober 2020. Medelst delegerad akt har kommissionen förlängt tidsperioden för undantaget till att gälla vinterperioden 20/21, det vill säga till och med den 27 mars 2021. Kommissionen publicerade det nu aktuella förslaget den 16 december 2020.

1.2 Förslagets innehåll

Det aktuella förslaget om tillfällig lättnad från slots-reglerna på flygplatser inom EU med anledning av COVID-19-pandemin innebär en stegvis återgång till de ordinarie reglerna.

Förslaget innebär att en 40 %-regel med tillhörande villkor ska tillämpas i stället för den ordinarie 80 %-regeln under perioden 28 mars till och med 30 oktober 2021.

Villkoren innebär bland annat att flygbolagen senast tre veckor före planerad flygning ska återlämna slottider som de inte avser att nyttja. Lättnaden omfattar inte en serie slots som nyligen tilldelats ett flygbolag för första gången och inte heller för flygbolag som permanent upphör med sin verksamhet på en flygplats.

Vidare föreslås kommissionen ges befogenhet att genom delegerade akter ytterligare förlänga lättningen från slots-reglerna bortom sommartidtabellsäsongen 2021 och att revidera kravet på nyttjandegraden av slots baserat på indikatorer såsom prognoser av till exempel trafikdata, från vintertidtabellsäsongen 2021/2022 till och med 2024/2025.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslagen påverkar inte gällande svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen har inte genomfört någon konsekvensanalys av förslaget, men har granskat frågan i ett arbetsdokument (staff working document 14126/21). Förslaget har ingen påverkan på EU:s budget.

Fördelningen av slottider på flygplatserna i Sverige utförs av två så kallade slot-samordnare. I dagsläget finansieras samordnarnas verksamhet till 50 % av Swedavia och övriga 50 % av slotavgiften (som tas ut av flygbolagen som nyttjar slottiden). Bedömningen är att förslaget innebär att samordningen av slots blir mer komplicerad med fler ändringar och behov av att bevaka att villkor uppfylls och att undantag är tillämpliga. Samordnarnas arbetsbörda kommer troligtvis att öka trots fortsatt låg trafikvolym, vilket kan påverka finansieringsmodellen under en period.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen ställer sig överlag positivt till förslaget. Covid-19-pandemin har orsakat en osäkerhet i trafiknivåer och motiverar en tillfällig ändring av de ordinarie reglerna om fördelning av slots.

Regeringen verkar för en tillfällig ändring som tar hänsyn till den exceptionella period som luftfarten befinner sig i med anledning av Covid-19-pandemin.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Inte kända i dagsläget.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte kända i dagsläget.

Förslaget har inte remitterats. Ett antal internationella intresseorganisationer har inkommit med synpunkter. International Air transport Association (IATA), Airports Council International och Airlines for Europe hänvisar till en industriöverenskommelse inom Worldwide Airport Slot Board (WASB) och ställer sig bakom att nyttjandegraden istället kan vara 50/50 under förutsättning att bolagen ska kunna lämna tillbaka hela serier av slottider. Airlines for America förordar en förlängning av det tidigare totala undantaget från 80/20-regeln, men ställer sig bakom Worldwide Airport Slot Board (WASB) rekommendation om 50/50 nyttjandegrad. Ryan Air motsätter sig undantag från slotsreglerna och menar att det skulle motverka nyetableringar och konkurrensen på marknaden.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslagets rättsliga grund är artikel 100(2) i Fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt. Rådet beslutar med kvalificerad majoritet, medbeslutande med Europaparlamentet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Fördelningen av ankomst- och avgångstider inom unionen har sedan 1993 omfattats av bestämmelser i unionslagstiftningen. Gällande förordning 95/93 tillåter inte att medlemsstater inför villkor för lättnader från slotsreglerna och förändringar av användningsnivåer i relation till trafiknivåer. Kommissionen anser därför att åtgärder är nödvändiga på unionsnivå genom ändring av förordning 95/93. Regeringen delar kommissionens bedömning och anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Förslaget går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målet att begränsa de ekonomiska konsekvenserna av Covid-19-pandemin genom att erbjuda lättnad från 80%-regeln som svar på låg efterfrågan och samtidigt möta behovet att återvända till ordinarie regler i takt med återhämtningen i trafiknivåer.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

En presentation och inledande diskussion har hållits i rådsarbetsgruppen för luftfart i vilken frågan om förslaget fortsatt avses behandlas.

Ordförandeskapet planerar för att slutföra behandlingen av förslaget inför att 2020/21:FPM69
sommarsäsongen startar den 28 mars 2021.

4.2 Fackuttryck/termer

Ankomst- och avgångstider (slots) - tidtabellslagd ankomst- eller avgångstid som är tillgänglig för ett luftfartyg eller som luftfartyget fått sig tilldelat på ett bestämt datum vid en flygplats.